

פרשת מסעי

תקציר:

פרשת מסעי חותמת את ספר במדבר ומסכמת את מסעות העם ואת התחנות אשר עבר בהן בדרך - מרעמסס עד לערבות מואב. בני ישראל מצווים לרשת את הארץ מיושביה בגבולות מפורטים, בהובלת ראשי השבטים ששמם מוזכר. השבטים נדרשים להפריש מאדמתם שטח לארבעים ושמונה ערי הלויים ומתוכן שש "ערי מקלט" - אליהן ינוסו רוצחים בשגגה כדי להגן עליהם מנקמת דם, ואגב כך מפורטים המקרים בהם הרצח אינו נחשב שגגה ובהם על "גואל הדם" להרוג את הרוצח. הפרשה מסתיימת בסיפורן של בנות צלפחד (שהחל בפרשת פנחס) והפעם ראשי משפחות שבט מנשה - אליהן שייכות בנות צלפחד - מתלוננים כי החוק שניתן לפיו יכולות בנות לרשת את אביהן עלול לגרוע מנחלתם, שכן הבנות תשאנה גברים משבטים אחרים ואז השטח יועבר לשבט של הבעל. משה נעתר לבקשתם ומורה כי במקרה שכזה לא תוכלנה הנשים לשאת גברים משבט אחר, ואכן בנות צלפחד הופכות נשים לבני דודיהן.

לימוד ודין:

<p>מה דעתכם על אזכור שמו של אלוהים בשני הקטעים אודות בנות צלפחד?</p> <p>השופט חיים כהן כתב על התפקיד של אלוהים כ "פיקציה משפטית" (פיקציה = דבר דמיוני) שבאמצעותה נתנו אבותינו סמכות ותוקף לחוקים - מה דעתכם על כך - האם זקוקים בני האדם לפיקציה משפטית? כיצד נראה היה העולם ללא פיקציה זו?</p> <p>האם אלוהים יכול לשמש פיקציה שכזו? האם זה תפקידו?</p> <p>כיצד לדעתכם ניתן לפרש אחרת את השימוש בשמו של אלוהים בסיפורן של בנות צלפחד?</p>	<p>בפרשת "פנחס" מסופר על בנות צלפחד שהתלוננו בפני משה (כז 4): לְמָה יִגְרַע שְׁמִי-אֲבִינוּ מִתּוֹךְ מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֵּן תִּנְהַלְנוּ-אֲחֶזְהָ בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ " משה פונה מיד אל האלוהים (שם 5): וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת-מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי יְהוָה.</p> <p>ואלוהים מצווה על החוק המאפשר ירושה לנשים במקרים שכאלה. והנה בפרשתנו שוב פונה משה אל אלוהים, הפעם בעקבות פניית משפחות שבט מנשה - ושוב מפי אלוהים מתוקן אותו חוק, פרק לו, 5 - 6:</p> <p>וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל-פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מִטָּה בְּנֵי-יִסְיָ דְבָרִים . זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר-צָוָה יְהוָה לְבָנוֹת צִלְפַּחַד לֵאמֹר לְטוֹב בְּעֵינֵיהֶם תַּהְיֶינָה לְנָשִׁים אַךְ לֹא-יִמְשָׁכֶנּוּ מִטָּה אֲבֵיהֶם תַּהְיֶינָה לְנָשִׁים .</p>	<p>מעמד האדם</p>
<p>מה דעתכם על שיטת גאולת הדם? מה ניתן להציע במקום? נסו לברר מתי וכיצד חל השינוי בנושא זה בתרבות היהודית, ומדוע? במדינת ישראל גאולת דם מקובלת על חלק מהתושבים אך אסורה בחוק. לו אתם המחוקק - כיצד הייתם נוהגים במי שפועל על פי מסורת גאולת הדם?</p>	<p>"גאולת דם" - שני ערכים מתנגשים: ערך חיי האדם מול כבוד המשפחה</p>	<p>ערכים אז והיום</p>
<p>האם נכון להגן על פושעים? מתי? האם נכון לאפשר לאזרחים להעניש בעצמם אזרחים אחרים?</p>	<p>"עיר מקלט" - מעמדם של פושעים: חוקי התנ"ך פותחים פתח מעניין לאבחנה בין פושעים ואף להגנתם.</p>	<p>דילמות אז והיום</p>